

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

МОТРЮК ТЕТЯНА ІВАНІВНА

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ЗАРОБІТНОЇ
ПЛАТИ

071 «Облік і оподаткування»

Автореферат
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування, заступник декана економічного факультету Шкроміда Віталій Васильович

(науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Рецензент: доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, заступник завідувача кафедри фінансів Щур Роман Іванович

(науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист відбудеться «22» червня 2023 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

Іван Баланюк

(ім'я та прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ АВТОМАТИЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ

1.1 Теоретико-економічна сутність заробітної плати та необхідність обліку розрахунків з персоналом

1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку, аналізу і аудиту розрахунків з оплати праці в системі інформаційних технологій

1.3. Інформаційні системи у сфері обліку, аналізу і аудиту: етапи розвитку

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ У ДП «НАДВІРНЯНСЬКИЙ ЛІСГОСП»

2.1 Організація обліку розрахунків з оплати праці у підприємстві лісової галузі

2.2 Методика обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві з використанням програмного забезпечення

2.3 Особливості аудиту нарахування і виплати заробітної плати

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗАЦІЇ АНАЛІЗУ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ ТА РОЗРАХУНКІВ З НИМИ

3.1 Аналіз чисельності, динаміки і структури трудових ресурсів на підприємстві

3.2 Оцінка використання трудових ресурсів на підприємстві

3.3 Аналіз стану розрахунків з оплати праці з використанням програмного забезпечення

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Заробітна плата є однією з ключових та складних економічних категорій, яка має велике значення в суспільстві. У сучасному світі розвиток інформаційних технологій суттєво впливає на ефективність процесу обліку заробітної плати. Облік оплати праці є складним і важливим процесом, який допомагає визначити витрати на оплату праці підприємства, формувати собівартість послуг і максимально ефективно використовувати трудові ресурси.

В зв'язку з цим, особливо актуальним стає питання спрощення цього процесу. Одним з найефективніших способів досягнення цієї мети є впровадження автоматизованих систем обліку заробітної плати. На сьогоднішній день на ринку існує широкий вибір програмних комплексів, що ставить перед підприємствами завдання вивчення цих систем для вибору оптимального варіанту інформаційної системи та технології обліку персоналу та оплати праці, які найкраще відповідають їхнім потребам і особливостям.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана в межах науково-дослідної тематики кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.

Мета дослідження. Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку персоналу та оплати праці в контексті використання інформаційних технологій. Для досягнення цієї мети передбачено виконання наступних завдань:

- аналіз теоретичних аспектів обліку персоналу та оплати праці;
- вивчення нормативно-правового забезпечення обліку персоналу та оплати праці в контексті інформаційних технологій;
- дослідження інформаційних систем, що застосовуються в області обліку, аналізу і аудиту;
- опис методики обліку та аудиту розрахунків з оплати праці з використанням програмного забезпечення;

- аналіз чисельності, динаміки і структури трудових ресурсів на підприємстві.
- оцінка ефективного використання трудових ресурсів на підприємстві;
- проведення аналізу стану розрахунків з оплати праці з використанням програмного забезпечення.

Об'єктом дослідження є процес обліку та контролю розрахунків з оплати праці в ДП «Надвірнянський лісгосп».

Предметом дослідження є інформаційні системи і технології бухгалтерського обліку персоналу та оплати праці підприємства.

Методи дослідження. В процесі роботи використовувались загальнонаукові методи дослідження, а саме: спостереження, абстрагування, документування, аналіз, синтез, дедукція, узагальнення, моделювання, формалізація, порівняння.

Теоретична база. У ході роботи було проведено аналіз наукових джерел, що стосуються даної проблематики, та використано результати попередніх досліджень і робіт в цій області. Зокрема, для формування теоретичної бази дипломної роботи було використано різних авторів: Клименко О. В. «Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посібник». У цьому посібнику автор розглядає інформаційні системи і технології в обліку загалом, що має значення для розуміння принципів і можливостей систем обліку заробітної плати; Кузьменко А.В., Піголь І.Д. «Актуальність та перспективи автоматизації бухгалтерського обліку». У цій роботі автори розглядають актуальність та перспективи автоматизації бухгалтерського обліку, що також має вплив на облік заробітної плати; Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В. «Фінансовий облік: підручник». У цьому підручнику розглядається фінансовий облік, включаючи аспекти заробітної плати. Крім наведених, розглядалося багато інших праць та авторів, які вносять вагомий внесок у розуміння інформації.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною основою дослідження є нормативно-правові акти з питань врегулювання взаємовідносин між суб'єктами праці та роботодавцем, реєстри обліку, первинні документи та бухгалтерська звітність ДП «Надвірнянський лісгосп», наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених-теоретиків та практиків з обліку заробітної плати та контрольно-

аналітичного забезпечення відтворення трудових ресурсів, статистична інформація, періодичні видання, а також інформація зі всесвітньої інформаційної мережі Інтернет.

Практичне значення одержаних результатів. Результати проведених досліджень у дипломній роботі вказують на конкретні напрямки організації обліку персоналу та оплати праці на ДП «Надвірнянський лісгосп» в умовах автоматизації облікових процесів. Ці напрямки можуть бути корисні для інших суб'єктів господарювання, які планують автоматизувати свою систему оплати праці. Дипломна робота також містить пропозиції щодо удосконалення обліку персоналу з використанням інформаційних технологій. Ці пропозиції можуть бути використані для поліпшення процесів обліку персоналу на підприємстві, а також можуть бути цінними для інших організацій, які прагнуть вдосконалити свою систему обліку персоналу з використанням інформаційних технологій.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота містить: 73 сторінки, 11 таблиць, 9 рисунків, список літературних джерел складається з 51 найменування, 13 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 дипломної роботи «Теоретичні основи обліку, аналізу і аудиту заробітної плати в умовах автоматизації господарських процесів» розглянуті основні аспекти заробітної плати, як економічного поняття та необхідність обліку розрахунків з персоналом. Аналізуються різні аспекти оплати праці, включаючи системи оплати, формування тарифних ставок та інші фактори, що впливають на заробітну плату. Досліджено нормативно-правове регулювання обліку, аналізу і аудиту розрахунків з оплати праці в контексті використання інформаційних технологій. Висвітлено важливі нормативні акти та положення, які регулюють цю сферу. Також цей розділ окреслює етапи розвитку інформаційних систем у сфері обліку, аналізу і аудиту. Викладені актуальні тенденції та перспективи розвитку інформаційних систем у даній галузі.

У розділі 2 дипломної роботи «Особливості автоматизації обліку та аудиту розрахунків з оплати праці у ДП «Надвірнянський лісгосп» проаналізовано важливі аспекти обліку та аудиту заробітної плати на даному підприємстві. Зокрема організація обліку розрахунків з оплати праці у ДП «Надвірнянський лісгосп», особливості лісової галузі, які впливають на процес обліку заробітної плати та основні процедури і вимоги до обліку заробітної плати на даному підприємстві. Відображено методика обліку розрахунків з оплати праці на ДП «Надвірнянський лісгосп» з використанням програмного забезпечення. Окреслено інструменти та функціонал програмного забезпечення, яке використовується для автоматизації обліку заробітної плати. А також досліджено процедури аудиту оплати праці на ДП «Надвірнянський лісгосп». Наведено рекомендації та методики проведення аудиту заробітної плати для забезпечення його ефективності та точності.

У розділі 3 дипломної роботи «Особливості автоматизації аналізу трудових ресурсів та розрахунків з ними» містить детальну інформацію про проведений аналіз та оцінку трудових ресурсів на підприємстві, а також про аналіз стану розрахунків з оплати праці з використанням програмного забезпечення.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було детально вивчено теоретичні та практичні аспекти обліку оплати праці персоналу з використанням інформаційних технологій. Для досягнення цієї мети було виконано ряд завдань. Під час розгляду, теоретичних аспектів оплати праці персоналу, були досліджені різні концепції, моделі та підходи, які ефективно використовуються для обліку оплати праці. У роботі висвітлено важливі теоретичні положення, одним з них є розуміння сутності поняття «заробітна плата», що означає суму грошей або інших матеріальних винагород, яку отримує працівник за свою працю. Також були розглянуті різні форми та системи оплати праці, такі як погодинна та відрядна плата, з визначенням переваг і недоліків кожної системи із залежності від характеристик підприємства та його стратегічних цілей. Окрім того, в роботі було проаналізовано основні функції заробітної плати, такі як регулююча, відтворювальна, мотиваційна та соціальна функції.

Відповідно до розгляду нормативно-правового забезпечення обліку персоналу та оплати праці в умовах використання інформаційних технологій, було проведено дослідження різних законодавчих актів, положень та стандартів, які регулюють ці процеси. Зазначено, що Конституція України є основою всього законодавства про працю. Прогрес інформаційних технологій пройшов складний шлях з кількома етапами, які були висвітлені в дипломній роботі. В сучасний час використання різноманітного програмного забезпечення дозволяє реалізувати автоматизовану інформаційну систему розрахунків з оплати праці. Наразі існує багато програмних продуктів, таких як «SAP», «BAS Бухгалтерія», «Парус», «Microsoft Dynamics», «Галактика», «FinExpert», але найпоширенішою є програма «BAS Бухгалтерія».

Дослідження практичних аспектів обліку заробітної плати в умовах використання інформаційних технологій було проведено на прикладі фінансово-господарської діяльності ДП «Надвірнянський лісгосп», яке спеціалізується на лісовому господарстві. На цьому підприємстві облік розрахунку оплати праці є автоматизованим і здійснюється за допомогою програмного забезпечення «BAS

Бухгалтерія». Отримані результати дослідження свідчать, що використання інформаційних технологій сприяє забезпеченню точності та надійності даних, підвищує ефективність управління персоналом та оплатою праці. Використання програмного забезпечення для обліку персоналу та оплати праці також дозволяє швидко отримувати необхідну інформацію та здійснювати розрахунки з урахуванням різних параметрів, таких як ставки оплати, податки, соціальні виплати. Отже, можна стверджувати, що аналітичний та синтетичний облік розрахунків з оплати праці в ДП «Надвірнянський лісгосп» відповідає вимогам і цілям бухгалтерського обліку.

Аудит ДП «Надвірнянський лісгосп» має свої особливості через специфіку діяльності підприємства, пов'язану з лісовими ресурсами, виробництвом, зберіганням та транспортуванням дерев. Аудит розрахунків з оплати праці на цьому підприємстві з використанням програмного забезпечення забезпечує точність і достовірність обліку, а також можливість проведення аудиторських перевірок.

У процесі аналізу було проаналізовано чисельність, динаміку і структуру трудових ресурсів у системі автоматизації на ДП «Надвірнянський лісгосп», а також оцінено використання цих ресурсів. Загальна кількість працівників підприємства становить 235 осіб. Для досягнення більшої ефективності використання трудових ресурсів на цьому підприємстві рекомендується звернути увагу на інтереси персоналу щодо підвищення результативності функціонування підприємства. Було проведено аналіз стану розрахунків з оплати праці з використанням програмного забезпечення, що дозволило оцінити ефективність та точність цих розрахунків.

Отже, впровадження інформаційних технологій у облік оплати праці має велике значення в сучасному світі. Вони допомагають автоматизувати процеси, зменшити людський вплив і помилки, що призводить до підвищення продуктивності праці та зменшення часу, необхідного для виконання завдань. Інформаційні технології дозволяють збирати, аналізувати та обробляти великі обсяги даних, що сприяє прийняттю більш об'єктивних та точних рішень, а також

поліпшує контроль та моніторинг процесів для виявлення помилок і недоліків. Інформаційні системи в обліку оплати праці забезпечують відповідність законодавчим та нормативним вимогам щодо оплати праці, регулюючими документами та податковими правилами. Програмні комплекси мають різноманітні аналітичні інструменти, які допомагають проводити детальний аналіз даних про оплату праці. Це дозволяє керівникам і фахівцям з управління персоналом отримувати необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих рішень щодо стратегій оплати праці, мотивації персоналу та інших аспектів управління

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванова М.І., Варяниченко О.В. Порівняння та використання сучасних методів оплати праці. *Ефективна економіка*. 2017. №5. С. 117–121.
2. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В. Фінансовий облік: підручник. 4-те вид. доп. і перероб. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 451 с.
3. Кузьменко А.В., Піголь І.Д. Актуальність та перспективи автоматизації бухгалтерського обліку. *Економічні науки*. 2019. №14. С. 56–59.
4. Лебедь А.В. Автоматизація обліку оплати праці. *Економіст*. 2018. №31. С. 36–38.
5. Огійчук М. Ф., Сколотій Л.О., Беленкова М. І. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник. 7-ме вид. К.: Алерта, 2017. 1042 с.
6. Прохар Н. В. Фінансовий облік: навч.-метод. посібник. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2020. 119 с.
7. Рогач С.М., Гуцул Т.А., Ткачук В.А. Економіка і підприємництво, менеджмент: навч. посібник. К.: ЦП «Компринт», 2015. 714 с.
8. Сараєва Г., Власенко Л. 1С: Бухгалтерія 8.2: доступно для бухгалтера: практич. посібник. Х.: Фактор, 2019. 528 с.
9. Сергієнко О.М. Заробітна плата: еволюція поглядів та система формування. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2017. № 4. С. 212–219.
10. Харіна К.В. Застосування інформаційних систем у бухгалтерському обліку. *Економічний простір*. 2018. №16. С. 90–97.
11. Шкроміда В.В., Василюк М.М., Гнатюк Т.М. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2016. 219 с.
12. Щирба І.М. Облік розрахунків за заробітною платою в умовах комп'ютерної обробки даних. *Вісник ЖДТУ*. 2018. №3. С. 8–12.
13. Яровенко Г.М. Автоматизація як перспективний напрям розвитку зовнішнього аудиту. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 4. С. 34–38.